21/12/2021

NYT: Η Βρετανία παραμένει σιωπηλή για τα Γλυπτά του Παρθενώνα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Τα Γλυπτά του Παρθενώνα στο Λονδίνο είναι πιθανόν τα πιο γνωστά διαφιλονικούμενα μουσειακά εκθέματα στον κόσμο, όπως αναφέρει άρθρο της αμερικανικής εφημερίδας New York Times. Παρόλα αυτά όμως η βρετανική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η τύχη των γλυπτών δεν την αφορά, όπως επισημαίνεται στο δημοσίευμα.

Το 1984, ο Νιλ Κίνοκ, ο τότε επικεφαλής του αντιπολιτευόμενου Εργατικού Κόμματος στη Βρετανία, έκανε κάτι που λίγοι πολιτικοί έχουν τολμήσει, δηλαδή

δεσμεύτηκε να επιστραφούν τα γλυπτά του Παρθενώνα. Είναι «ηθικό ζήτημα», δήλωσε ο Κίνοκ σε δημοσιογράφους κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στην Αθήνα. «**Ο Παρθενώνας χωρίς τα μάρμαρα είναι σαν χαμόγελο που του λείπει ένα δόντι**», πρόσθεσε. Τα σχόλια του Κίνοκ έγιναν πρωτοσέλιδο εκείνη την εποχή, αλλά όταν ο ίδιος επέστρεψε στο Λονδίνο, ανακάλυψε ότι λίγοι στο κόμμα του συμμερίζονται τις απόψεις του –και ακόμα λιγότεροι μεταξύ των Συντηρητικών μελών της κυβέρνησης της Μάργκαρετ Θάτσερ.

Την περασμένη εβδομάδα το θέμα των μαρμάρων επέστρεψε στον δημόσιο λόγο ύστερα από το παρατεταμένο κλείσιμο των ελληνικών αιθουσών του μουσείου λόγω της πανδημίας του κορονοϊού και εργασιών συντήρησης. Επέστρεψε καθώς **ακτιβιστές σε όλη την Ευρώπη διαμαρτύρονται προκειμένου να αποκατασταθούν ιστορικές αδικίες, όπως τις χαρακτηρίζουν. Και πάλι ωστόσο η ιδέα της επιστροφής των γλυπτών στην Αθήνα φαίνεται να έχει μικρή πολιτική στήριξη, όπως και στις ημέρες του Κίνοκ.**

Σύμφωνα με τους New York Times, η επίσημη θέση της βρετανικής κυβέρνησης είναι ότι δεν είναι υπεύθυνη για την τύχη των μαρμάρων: αυτό, λέει, είναι θέμα για τους διαχειριστές του Βρετανικού Μουσείου, οι περισσότεροι εκ των οποίων διορίζονται από τον πρωθυπουργό. Και ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον έχει κατ' επανάληψη δηλώσει ότι τα γλυπτά είναι αναπόσπαστο κομμάτι της αποστολής του μουσείου να παρουσιάσει την παγκόσμια Ιστορία.

Καθ' όλο το 2021, άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ανακοίνωσαν πολιτικές αποκατάστασης και επέστρεψαν διάφορα αντικείμενα. Τον Απρίλιο, η Γερμανία ανακοίνωσε ότι θα ξεκινήσει από τις αρχές του επόμενου έτους να επιστρέφει από τα μουσεία της στη Νιγηρία περίπου 1.100 λεηλατημένα τεχνουργήματα, γνωστά ως 'Χάλκινα του Μπενίν'. Τον Ιούνιο, η κυβέρνηση του Βελγίου συμφώνησε σε σχέδιο για τη μεταφορά της ιδιοκτησίας κλεμμένων αντικειμένων από τα μουσεία της στις αφρικανικές χώρες προέλευσης. Τον Οκτώβριο, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν επέστρεψε 26 λεηλατημένα αντικείμενα στο Μπενίν, κάνοντας πράξη μια δέσμευση του 2017 για επιστροφή αφρικανικής τέχνης από τα μουσεία της χώρας.

Ωστόσο, στη Βρετανία, τα οποίας τα μουσεία είναι γεμάτα με θησαυρούς από πρώην κατακτήσεις, το θέμα της αποκατάστασης δεν είναι καν στην πολιτική ατζέντα. Ούτε η κυβέρνηση, ούτε το αντιπολιτευομένο Εργατικό Κόμμα έχουν εκδώσει δήλωση για το θέμα αυτό και δεν έχει υπάρξει συζήτηση για αυτό στο Κοινοβούλιο.

Οι ακτιβιστές υποστηρίζουν, σύμφωνα με τους New York Times, ότι η κυβέρνηση θα μπορούσε να αναλάβει δράση για τα Γλυπτά του Παρθενώνα, εάν το ήθελε, καθώς ορίζει τους κανόνες για μεγάλα μουσεία

και συχνά διορίζει τους διαχειριστές τους.

Τον Σεπτέμβριο, επιτροπή της UNESCO για την επιστροφή διαφιλονικούμενων τεχνουργημάτων ανέφερε ότι η διαμάχη για τα μάρμαρα «έχει διακυβερνητικό χαρακτήρα και κατά συνέπεια, η υποχρέωση να επιστραφούν τα μάρμαρα του Παρθενώνα εναπόκειται ξεκάθαρα στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου».

Ωστόσο, οι βουλευτές επιμένουν ότι το ζήτημα δεν είναι στο χέρι τους, σύμφωνα με την αμερικανική εφημερίδα.

Από τον Σεπτέμβριο, το συμβούλιο διαχειριστών του Βρετανικού Μουσείου τελεί υπό τον Τζορτζ Όσμπορν, πρώην βουλευτή των Συντηρητικών που ήταν υπουργός Οικονομικών της Βρετανίας από το 2010 έως το 2016. Ο Όσμπορν δεν απάντησε στα αιτήματα για συνέντευξη στους New York Times, αλλά σε άρθρο γνώμης στους Times of London νωρίτερα αυτό τον μήνα ανέφερε ότι το μουσείο είναι «ανοικτό στον δανεισμό των τεχνουργημάτων οπουδήποτε μπορούν να τα φροντίσουν και να εξασφαλίσουν την ασφαλή επιστροφή τους», συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

Ο Χαρτγουιγκ Φίσερ, διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου, επίσης αρνήθηκε να δώσει συνέντευξη αλλά ανέφερε σε δήλωση του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ότι τα μάρμαρα βοηθούν τους επισκέπτες «να έχουν μια εικόνα για τους πολιτισμούς του κόσμου και το πώς διασυνδέονται μέσα στον χρόνο».

Η Τζάνετ Σούζμαν, ηθοποιός και επικεφαλής της Βρετανικής Επιτροπής για την Επανένωση των Μαρμάρων του Παρθενώνα, ανέφερε ότι ελπίζει η αλλαγή στάση σε όλο τον κόσμο για το πού ανήκουν τα αφρικανικά τεχνουργήματα θα επηρεάσει τις απόψεις και για τα μάρμαρα.

Ωστόσο, με τον διορισμό του Όσμπορν, οι ελπίδες της περιορίστηκαν για το θέμα αυτό. «Κανείς δεν διορίζεται στο Βρετανικό Μουσείο εκτός κι αν ορκιστεί στον τάφο της μητέρας του ότι δεν θα επιστρέψει τίποτα», είπε η ίδια.

Ο Κίνοκ είπε ότι νιώθει στεναχωρημένος όταν σκέφτεται τις πιθανότητες επιστροφής των μαρμάρων. Η αλλαγή στη Βρετανία «θα επέλθει μόνο με μία διαφορετική κυβέρνηση που (...) θα προσπαθήσει να βελτιώσει την αντίληψη του Ηνωμένου Βασιλείου για την Ιστορία του», είπε. «Τότε», πρόσθεσε ο ίδιος, «θα υπάρχει ισχυρή πιθανότητα η θαυμαστή μας χώρα να γίνει Μεγάλη Βρετανία σε όρους του 21ου αιώνα».